

Isusova se slika nije nimalo promijenila kroz sve vijekove. Dominus vobiscum — kao čovjek ostaje nam osobno jednako bliz i danas proslavljen u nebu. Živi po vjeri, u slavi, u istini. Boravi među nama u svom mističnom tijelu, Crkvi, napose kao Bog-Čovjek u Euharistiji. Jer je on Krist, Sin živoga Boga, koji ima riječi života.

Krasna sintetička studija o pojavi Boga-Čovjeka. Kösters u pojedinin zgodama upućuje ili na svoje članke ili samostalna djela Adama, Bartmanna, Feldera, Goodiera, Mayenberga, Reatza i dr.

Dr. Nikola Zuvčić.

Herders Laien-Bibel zur Einführung ins Bibellesen, Freiburg im Br. 1938, 8°, str. XXIII+1035.

Čim je izdavačka kuća Herder započela objelodanjivati svoje biblijske komentare, odmah su se čuli glasovi, da treba izdati i Sveto Pismo za puk. Röschof, Das Neue Testament, posebno Henneov, Das Alte Testament, bili su za mnoge nedovoljni, za druge preteški. Premda je Röschof Novi Zavjet do danas raspačan u preko 500.000 primjeraka, ipak krugovi, koji ravnaju ovim biblijskim pokretom, nijesu zadovoljni, jer je samo proširen biblijski tekst, ali ne ujedno i vjersko znanje. Naravno da moramo uzeti u posebni obzir iznimno teško stanje katolika u Njemačkoj uopće kao i specijalno u odnosu prema protestantima, koji isključivo čitaju Bibliju. Herder je ovim izdanjem htio popuniti jednu prazninu. Jer dok Röschof, Henne izdaju tekst s najnužnijim katoličkim bilješkama, Dillersberger tumačenja, Allgeier povijest, Schuster-Holzammer je izvrstan, ali općenit priručnik, Kuss teologiju Novoga Zavjeta, više njih Staroga Zavjeta, Peters uvodi u dublje razumijevanje i tumačenje Sv. Pisma, ovo Herderovo izdanje htjelo je zadovoljiti najširim krugovima tako, da je uzelo od svih, što je najnužnije.

Uvodnu je riječ napisao nadbiskup iz Kölna, kardinal Schulte. Već sam predgovor izdavača uvodi dovoljno u samo izdanje. Ukratko govori o svim uvodnim pitanjima teksta, kritike i daje savjete, kako će se čitati Biblija s najviše koristi.

Sam tekst slijedi red knjiga latinske Vulgate, ali ne iznosi se sav tekst, niti svi historijski tekstovi Staroga Zavjeta kao i još neki teži niti obredni dijelovi iz Levitika. Ispušta brojenje naroda iz 4. knjige Mojsijeve, mnogo dijelova iz Deuteronomija, dijelove knjiga Ezdre, Nehemije, mnoga proroštva Isaije, Ezekijela, manjih historijskih knjiga Tobije, Judite, Estere, knjiga Makabejskih zatim Psalama i knjiga Mudrosti. Iz Novoga Zavjeta je skoro ispalo evanđelje sv. Marka. Inače daje sav Novi Zavjet. Što ne iznosi doslovce baš od riječi do riječi, da čitalac ipak zna sadržaj ispuštenih perikopa, donosi u petitu međustavkom sadržaje; u petitu s razloga, da čitalac odmah vidi, što je riječ Božja (masniji tisak), što izdavačevo nadovezivanje. Izbor dijelova Staroga Zavjeta bio je teologijski i pazili su, da ne ispadne ništa, što je potrebno za vjersku pouku i razumijevanje drugih dijelova. Napose su istaknuta mesijanska mjesta, kao i svi dijelovi, koji se čitaju u našoj liturgiji.

Ali ni postojeći red u Vulgati nijesu izdavači uvijek i stalno slijedili. Tako gl. 49. Isaije dijele na 49, 1—7 i 49, 14—16, a među ove dijelove postavljaju gl. 42, 1—9. Slijede i transpoziciju 6. Ivanova poglavlja pred 5.

U jeziku se zapaža promjena na bolje i prema najnovijim njemačkim izdanjima. Hebraizama je ostalo vrlo malo. Ostali su samo oni, koji su već stekli trajnim upotrebljavanjem neko jezično pravo, pače tumače i mnoge figure. Imena Novoga Zavjeta ostavili su kao u Vulgati, dok ona iz Staroga Zavjeta često mijenjaju; što ne će dobro djelovati na čitaoce, koji su već do sada imali u rukama druga izdanja.

Pred pojedinim biblijskim odsjecima postavljeni su brojevi i naslovi. Slijedi uvod sitnijim slovima, zatim sam biblijski tekst masnijim slovima. Iza Staroga Zavjeta dodane su na str. 559—575 bilješke, koje se odnose na teža mjesta. Ukratko je protumačen sav heksaameron, grijeh, pad prvih ljudi iz Gen. 3 (o potopu ništa!) i dr.

Novi Zavjet više nanizuje harmonijski. Dok je Ivanovo evanđelje uvijek u samostalnim odsjecima, tri sinoptika su povezana. Matej kao glavni, Marko samo 15, 44—45, a Luka dobrim dijelom samo naveden uz Mateja, osim dijelova koji su vlastitost trećega evanđelja. Matej slijedi redom po poglavljima, dok u Luke je red izmijenjen. Tako iza Mt 9, 13 stoji Lk 7, 36—50. Iza Mt 13, 14—21 slijedi Lk 7, 11—15. Iza Mt 13, 52 slijedi Lk 12, 13 i sl. I slijede zatim Lk 12, 16, 13, 10, 16, 14, 17, 18, 11, 4, 15, 9, da nastavi iza toga s gl. 13, 14 i 17 onim dijelovima, koji su vlastitost Luke, a prije ispušteni. Ovo premještanje nije ničim opravdano, jer izdavači ne kažu, da daju harmoniju života Isusova, premda je na svoj način de facto daju.

Na str. 1026—1032 stoje kratke bilješke, koje tumače neka mjesta iz Novoga Zavjeta kao i prije Staroga. Slijede perikope iz Lukina i Markova evanđelja str. 1033—1035. Na kraju su dvije table bližega istoka i Palestine.

Dr. Nikola Žuvić.

Schäfer Dr. Karl, Grundriss der Einleitung in das Neue Testament, Bonn 1938, 8°, VIII+180+8 str.

Auktor je profesor Novozavjetnih znanosti u bogoslovskom sjemeništu u Braunsbergu, u istočnoj Pruskoj. U ovoj opsegom relativno maloj knjizi (180 str. obične osmine) sabrao je sve najnužnije uvodne stvari u Novi Zavjet, koje su potrebne teologu. To nije, kako sam veli u predgovoru, kakav ispitni kompendij, nego iznosi elemente. Slušači teologije ne bi se sami mogli knjigom okoristiti, ako ih ne bi rukovodio profesor.

Nakon povijesnoga prikaza uvoda u Novi Zavjet kao posebne discipline govori u nekoliko poglavlja o kanonu i historiji teksta Novoga Zavjeta. Specijalni uvod knjige obrađuje uobičajenim načinom. Već u početku upoznaje čitatelje s priručnom literaturom za studij Novoga Zavjeta i pomoćnih nauka. Specijalnu literaturu donosi na početku svakoga paragrafa. Vrela donosi na više mjesta u cijelosti i u originalu ispod crte. Na koncu dodaje neka vrela za kanon i decizije Papinske Biblijske Komisije.

Djelo je vrlo informativno. U prijepornim pitanjima iznosi lojalno pozitivna i negativna mišljenja. Ali baš u tim pitanjima nikako nije